เจตนารมณ์เรียงมาตรา

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕

นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(วาระ พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๑)

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

หนังสือเจตนารมณ์เรียงมาตราพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๖
พิมพ์ครั้งที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์.
เจตนารมณ์เรียงมาตราพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕. -- พิมพ์ครั้งที่ ๒. -- กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, ๒๕๖๘.
๙๐ หน้า.
๑. ประกันสุขภาพ -- กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ. I. ชื่อเรื่อง.
๓๔๔.๕๙๓๐๒๒
ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๔๙๐-๑๓๐-๘

จัดพิมพ์โดย สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๒-๔
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เดือนตุลา
โทร. ๐๘-๖๓๔๑-๐๑๕๕

เจตนารมณ์เรียงมาตรา

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕

นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(วาระ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๑)

คำนำ

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยของเราได้มีกฎหมายที่ตราขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๒ และมาตรา ๘๒ เพื่อให้สิทธิ รับบริการสาธารณสุขแห่งประชาชนชาวไทยทุกคนโดยถ้วนหน้าแล้ว กฎหมายดังกล่าวได้แก่ พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญมากถือเป็นประวัติศาสตร์ของชาติ ที่มีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิสำหรับชนชาวไทยทุกคนที่ได้สิทธิรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน

เนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ จึงจำเป็นต้องมีคำอธิบายเจตนารมณ์ถึงพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาตินี้ โดยมุ่งหมายที่จะให้เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงที่มาหรือเบื้องหลังของบัญญัติในกฎหมายเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเจตนารมณ์ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือฉบับนี้ ได้มาจากรายงานการประชุมของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ... ของทั้ง ๒ สภา

อย่างไรก็ดี ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้ ถ้าหากมีความบกพร่องประการใดทั้งจากเนื้อหาที่เรียบเรียงและการพิสูจน์ตัวอักษร ผู้จัดทำต้องกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ และหวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้ช่วยให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงต่อไป

นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์

มิถุนายน ๒๕๔๖

คำนำ
พิมพ์ครั้งที่ ๒

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ในมาตรา ๕๒ บัญญัติให้ชนชาวไทยย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามกฎหมายบัญญัติ และการให้บริการสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วม และในมาตรา ๘๒ บัญญัติให้รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

จากสองมาตราที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ นี้ นำมาสู่การตรา “พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕” อันเป็นเจตนารมณ์สำคัญและได้ประกาศบังคับใช้สู่การจัดตั้ง “กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ” พร้อมการก่อตั้ง “สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ” (สปสช.) ทำหน้าที่บริหารจัดการที่ได้ดำเนินการด้วยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร วิชาชีพ ตลอดจนภาคประชาชน โดยมีการออกประกาศหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติฯ ให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้

ตลอดระยะเวลาแห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฯ ประกอบด้วย ๗๐ มาตรา ได้มีผลสัมฤทธิ์ที่สร้างคุณูปการต่าง ๆ อย่างมากมาย ส่งผลทำให้ประชาชนชาวไทยทั้งประเทศได้รับการบริการสาธารณสุข

ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน มีความครอบคลุมและทั่วถึงอย่างเท่าเทียม ขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ ได้เข้าถึงบริการสาธารณสุขโดยปราศจากอุปสรรคเรื่องภาระค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันยังช่วยลดครัวเรือนที่ยากจนจากค่ารักษาพยาบาล นำไปสู่การเพิ่มคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่เป็นส่วนช่วยสร้างเศรษฐกิจที่ดีให้กับประเทศชาติ

เหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดการบัญญัติมาตราที่ดี เสมือนเป็นเข็มทิศนำทางของการขับเคลื่อน โดยแต่ละมาตรามีที่มาและมีความหมายลึกซึ้ง โยงใยให้บังเกิดผลอย่างปรากฏในปัจจุบัน และเพื่อให้สาธารณชนรวมถึงคนรุ่นหลังได้รับทราบและเรียนรู้ ท่านนายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ หรือ “คุณหมอหงวน” แกนนำผู้ผลักดันจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติคนแรก จึงได้เขียนและเรียบเรียง “หนังสือเจตนารมณ์เรียงมาตราพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕” ขึ้น โดยตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ครั้งแรกเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการบ่งชี้ที่มาและถ่ายทอดแนวคิดของการจัดเรียงรายมาตรา จึงนับเป็นบันทึกประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าอย่างยิ่ง และเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมาถึงจนถึงปัจจุบัน

ในการนี้ เพื่อรำลึกคุณงามความดีและเป็นการประกาศเกียรติคุณของท่านนายแพทย์สงวนให้เป็นที่ประจักษ์ ทางสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ดำเนินการเพื่อจัดพิมพ์ “หนังสือเจตนารมณ์เรียงมาตราพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕” ขึ้นอีกครั้ง โดยขอขอบคุณ ทพญ.อพภิวันท์ หงศ์ลดารมภ์ ภรรยานายแพทย์สงวน ที่ได้อนุญาตให้สำนักงานฯ จัดพิมพ์หนังสืออันทรงคุณค่าอย่างยิ่งในครั้งนี้ ซึ่งเชื่อมั่นว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ เพื่อส่งผ่านแนวคิดสู่การสานต่อที่ยั่งยืน

ของการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพให้กับคนไทยทุกคนสืบไป

นายแพทย์จเด็จ ธรรมธัชอารี
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๑๔ มกราคม ๒๕๖๘

สารบัญ

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ..... ๑๑

หมวด ๑ สิทธิการรับบริการสาธารณสุข..... ๑๘

หมวด ๒ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ..... ๓๐

หมวด ๓ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ๔๓

หมวด ๔ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ๕๕

หมวด ๕ หน่วยบริการและมาตรฐานบริการสาธารณสุข..... ๖๑

หมวด ๖ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข..... ๖๕

หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่..... ๗๒

หมวด ๘ การกำกับมาตรฐานหน่วยบริการ..... ๗๕

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ..... ๘๒

บทเฉพาะกาล..... ๘๓

พระราชบัญญัติ
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕"

เจตนารมณ์ มาตรา ๑

เพื่อให้ชื่อกฎหมายมีความหมายถึงการสร้างหลักประกันให้คนไทยทุกคนได้สิทธิรับบริการสาธารณสุขที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตที่เป็นหลักประกันด้านสุขภาพ โดยบริการสาธารณสุขนั้นครอบคลุมทุกระบบ ซึ่งต้องมีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง โดยเท่าเทียมกันทั่วประเทศ จึงกำหนดชื่อเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกฎหมาย

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เจตนารมณ์ มาตรา ๒

เนื่องจากโดยปกติของบทบัญญัติแห่งกฎหมายจะกำหนดให้ทราบว่ากฎหมายจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด สำหรับกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ใช้บังคับในวันถัดจากที่ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๑๖ ก วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“บริการสาธารณสุข” หมายความว่า บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขซึ่งให้โดยตรงแก่บุคคลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ให้รวมถึงการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ

เจตนารมณ์ “บริการสาธารณสุข”

เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย ที่เป็นการดูแลสุขภาพที่จำเป็นในทุกด้าน ตั้งแต่การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจค้นหาสาเหตุของโรค การรักษาพยาบาล ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นแก่บุคคล โดยสามารถได้รับบริการได้ในหลายสาขา ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบัน การแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือกอื่นๆ

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชน และของสภากาชาดไทย หน่วยบริการการประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ และสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติม

เจตนารมณ์ “สถานบริการ”

เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย ที่ให้มีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ดูแลให้บริการด้านสุขภาพแก่บุคคล ได้แก่ สถานพยาบาลทั้งของรัฐ และของเอกชน รวมถึงสถานบริการอื่นที่กำหนดเพิ่มเติมได้ภายหลัง

“หน่วยบริการ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้

เจตนารมณ์ “หน่วยบริการ”

เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย ที่กำหนดให้หน่วยบริการที่ให้บริการแก่บุคคลตามกฎหมายนี้ต้องขึ้นทะเบียน โดยผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติมาตรฐานทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร ขีดความสามารถ และคุณภาพบริการ

“เครือข่ายหน่วยบริการ” หมายความว่า หน่วยบริการที่รวมตัวกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการตามพระราชบัญญัตินี้

เจตนารมณ์ “เครือข่ายหน่วยบริการ

เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย ที่เป็นการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของหน่วยบริการเพื่อให้เกิดระบบบริการ โดยการจัดแบ่งหน่วยบริการที่มีส่วนในการให้บริการออกเป็นกลุ่มๆ และมีการประสานกันเป็นเครือข่าย ซึ่งเครือข่ายของหน่วยบริการจะต้องขึ้นทะเบียนเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ และมาตรฐานหน่วยบริการในแต่ละระดับตามที่กำหนดด้วย

“ค่าบริการ” หมายความว่า เงินที่ผู้รับบริการจ่ายให้แก่หน่วยบริการในการรับบริการสาธารณสุขแต่ละครั้ง

เจตนารมณ์ “ค่าบริการ”

เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย เป็นเงินที่ผู้รับบริการร่วมจ่ายให้แก่หน่วยบริการในแต่ละครั้งของการไปรับบริการ ซึ่งไม่ใช่เงินค่ารักษาพยาบาลแต่เป็นเงินที่กำหนดให้ผู้รับบริการร่วมจ่ายเพื่อให้เกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเอง

“ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ ได้แก่

(๑) ค่าสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค

(๒) ค่าตรวจวินิจฉัยโรค

(๓) ค่าตรวจและรับฝากครรภ์

(๔) ค่าบำบัดและบริการทางการแพทย์

(๕) ค่ายา ค่าเวชภัณฑ์ ค่าอวัยวะเทียม และค่าอุปกรณ์ทางการแพทย์

(๖) ค่าทำคลอด

(๗) ค่ากินอยู่ในหน่วยบริการ

(๘) ค่าบริบาลทารกแรกเกิด

(๙) ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย

(๑๐) ค่าพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ

(๑๑) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย และจิตใจ

(๑๒) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นเพื่อการบริการสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ “ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข”

เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย เพื่อให้ทราบว่ามีค่าใช้จ่ายใดบ้างที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้รับบริการตามกฎหมายนี้ได้รับความคุ้มครองโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และนอกจากที่กำหนดไว้แล้ว ค่าใช้จ่ายนี้ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสามารถกำหนดเพิ่มเติมในภายหลังได้อีก กรณีที่เห็นว่าจำเป็นต่อการบริการสาธารณสุข

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เจตนารมณ์ “กองทุน”

เพื่อไม่ต้องกล่าวถึงข้อความที่ได้นิยามไว้ซ้ำกันบ่อยๆ อันเป็นการประหยัดถ้อยคำ ซึ่งคำว่า “กองทุน” ได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายฉบับนี้หลายมาตรา โดยกองทุนนี้เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เจตนารมณ์ “คณะกรรมการ”

เพื่อไม่ต้องกล่าวถึงข้อความที่ยืดยาวเพียงกล่าวคำสั้นๆ ก็สามารถเข้าใจได้

“คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

เจตนารมณ์ “คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน

เพื่อไม่ต้องกล่าวถึงคำที่ได้นิยามไว้ซ้ำกัน อันเป็นการประหยัดถ้อยคำ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เจตนารมณ์ “เลขาธิการ”

เพื่อไม่ต้องกล่าวถึงคำที่ได้นิยามไว้ซ้ำกันบ่อย ๆ อันเป็นการประหยัดถ้อยคำ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานสาขา แล้วแต่กรณี

เจตนารมณ์ “สำนักงาน”

เพื่อไม่ต้องกล่าวถึงถ้อยคำที่ได้นิยามไว้ซ้ำกันบ่อย ๆ อันเป็นการประหยัดถ้อยคำ จึงได้กำหนดคำดังกล่าวไว้ และในกฎหมายฉบับนี้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน แล้วแต่กรณี ให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

เจตนารมณ์ “พนักงานเจ้าหน้าที่”

เพื่ออธิบายความหมายของคำที่ใช้ในกฎหมายและให้ทราบถึงที่มาของบุคคลดังกล่าวว่าเป็นผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและควบคุมให้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

เจตนารมณ์ “รัฐมนตรี”

เพื่อให้ทราบความหมายของคำย่อที่ใช้ในกฎหมายเมื่อกล่าวถึงรัฐมนตรีตามกฎหมายนี้ จะทราบว่าคือรัฐมนตรีผู้รักษาการซึ่งก็คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

เจตนารมณ์ มาตรา ๔

เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบการตามกฎหมายในการติดตาม กำกับ ดูแลตามที่กำหนดในกฎหมาย นอกจากนี้กฎหมายยังให้อำนาจในการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน รวมทั้งออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อการดำเนินการตามกฎหมายนี้ โดยกฎกระทรวงและประกาศจะต้องลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนจึงจะใช้บังคับได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบก่อนการบังคับใช้

หมวด ๑
สิทธิการรับบริการสาธารณสุข

มาตรา ๕ บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการอาจกำหนดให้บุคคลที่เข้ารับการบริการสาธารณสุขต้องร่วมจ่ายค่าบริการในอัตราที่กำหนดให้แก่หน่วยบริการในแต่ละครั้งที่เข้ารับการบริการ เว้นแต่ผู้ยากไร้หรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่ต้องจ่ายค่าบริการ

ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่บุคคลจะมีสิทธิได้รับให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๕

เพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็คือ ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่จะได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน โดยไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับฐานะทางการคลังของประเทศ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สอดรับกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

เพื่อให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง โดยการร่วมจ่ายค่าบริการให้แก่หน่วยบริการและเพื่อป้องกันการใช้บริการเกินความจำเป็นของประชาชนผู้มีสิทธิ ในแต่ละครั้งของการรับบริการสาธารณสุข ในอัตราที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด ยกเว้นแก่ผู้ยากไร้ หรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งจะสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

สิทธิประโยชน์ในการรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายนี้เป็นไปตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาทบทวนสิทธิประโยชน์เป็นประจำเนื่องจากการแพทย์และสาธารณสุขมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

มาตรา ๖ บุคคลใดประสงค์จะใช้สิทธิตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อสำนักงานหรือหน่วยงานที่สำนักงานกำหนดเพื่อเลือกหน่วยบริการ เป็นหน่วยบริการประจำ

การขอลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ การขอเปลี่ยนแปลงหน่วยบริการประจำและหน้าที่ของหน่วยบริการประจำที่พึงมีต่อผู้รับบริการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยคำนึงถึงความสะดวกและความจำเป็นของบุคคลเป็นสำคัญ

ในกรณีที่บุคคลใดมีสิทธิเลือกหน่วยบริการเป็นอย่างอื่นตามหลักเกณฑ์การได้รับสวัสดิการหรือตามสิทธิที่บุคคลนั้นได้รับอยู่ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งอื่นใด ให้การใช้สิทธิเข้ารับการบริการสาธารณสุขในหน่วยบริการเป็นไปตามหลักเกณฑ์การได้รับสวัสดิการหรือสิทธิของบุคคลนั้น

เจตนารมณ์ มาตรา ๖

การกำหนดให้บุคคลที่มีสิทธิต้องยื่นคำขอลงทะเบียนเพื่อเลือกหน่วยบริการเป็นหน่วยบริการประจำ ก็เพื่อให้ผู้มีสิทธิมีหน่วยบริการที่ให้การดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยในระยะแรกของการดำเนินการ จะกำหนดให้หน่วยบริการที่อยู่ใกล้พื้นที่ที่บุคคลนั้นอาศัยเป็นหน่วยบริการประจำ เพื่อสะดวกในการไปรับบริการและ

เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดบริการสาธารณสุข ในการบริการส่งเสริมสุขภาพและการควบคุมป้องกันโรคที่เป็นบริการส่วนบุคคลและครอบครัว ซึ่งจะครอบคลุมทั้งบริการในหน่วยบริการและการจัดบริการในชุมชน เช่น การเยี่ยมบ้าน การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน รวมถึงบริการที่เป็นการสร้างเสริมความรู้ความสามารถในการพึ่งตนเองของประชาชนด้วย

เงื่อนไขการเลือกหน่วยบริการและการขอเปลี่ยนหน่วยบริการต้องยืดหยุ่นได้ ซึ่งคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขโดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางไปรับบริการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล และกำหนดให้หน่วยบริการต้องมีหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของบุคคลในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ โดยมีหลักการที่สำคัญ คือมุ่งสู่การสร้างสุขภาพดี ดังนั้น ในการจัดระบบบริการสุขภาพของแต่ละหน่วยบริการจึงต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี และเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายเรื่องการรักษาพยาบาลหรือการซ่อมสุขภาพหน่วยบริการประจำจึงเป็นหน่วยบริการที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด เพราะเป็นหน่วยบริการที่มีบทบาทเรื่องการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นลำดับความสำคัญแรก

เป็นการกำหนดเพื่อรับรองสิทธิเดิมของบุคคลในเรื่องของที่มีสิทธิในการเลือกเข้ารับบริการที่จะยังคงมีสิทธิรับบริการสาธารณสุขที่หน่วยบริการตามสิทธิที่เคยได้รับอยู่เดิม ซึ่งตามกฎหมายนี้หมายถึงบุคคลตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ที่มีสิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายอื่นอยู่ เช่น ข้าราชการ มีสิทธิไปรับบริการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งกำหนดให้สามารถไปรับบริการได้ที่หน่วยบริการของรัฐได้ทุกแห่ง ก็ยังคงมีสิทธิไปรับบริการที่หน่วยบริการของรัฐได้ทุกแห่งเช่นเดิม

มาตรา ๗ บุคคลที่ได้ลงทะเบียนแล้ว ให้ใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขได้จากหน่วยบริการประจำของตนหรือหน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายหน่วยบริการที่เกี่ยวข้อง หรือจากหน่วยบริการอื่นที่หน่วยบริการประจำของตนหรือเครือข่ายหน่วยบริการที่เกี่ยวข้องส่งต่อ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสมควร หรือกรณีอุบัติเหตุหรือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน ให้บุคคลนั้นมีสิทธิเข้ารับบริการจากสถานบริการอื่นได้ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยคำนึงถึงความสะดวกและความจำเป็นของผู้ใช้สิทธิรับบริการ และให้สถานบริการที่ให้บริการนั้นมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๗

โดยปกติการไปรับบริการสาธารณสุขจะต้องไปรับบริการที่หน่วยบริการประจำหรือที่เครือข่ายของหน่วยบริการ ซึ่งตนเองได้ลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการนั้นไว้ ซึ่งจะได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในการดูแลรักษาขั้นสูง หรือเกินขีดความสามารถในการรักษาพยาบาล หน่วยบริการที่ให้การดูแลจะส่งต่อไปยังหน่วยบริการที่มีศักยภาพในการรักษาที่สูงกว่า กรณีอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยฉุกเฉินต้องได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะเป็นอันตรายต่อชีวิต กฎหมายนี้กำหนดให้สามารถเข้ารับบริการจากสถานบริการหรือโรงพยาบาลได้ทั่วทุกแห่งที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุหรือที่สะดวกและรวดเร็วในการไปรับบริการ และในอนาคตระบบข้อมูลระบบสารสนเทศมีการพัฒนาสามารถเชื่อมโยงข้อมูลของบุคคลในทั่วประเทศแล้ว ก็สามารถไปรับบริการที่หน่วยบริการทุกแห่งทั่วประเทศได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปรับบริการเฉพาะหน่วยบริการที่ตนขึ้นทะเบียนไว้

มาตรา ๘ ผู้ซึ่งมีสิทธิตามมาตรา ๕ ที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนตามมาตรา ๖ อาจเข้ารับบริการครั้งแรกที่หน่วยบริการใดก็ได้ และให้หน่วยบริการที่ให้บริการแก่บุคคลดังกล่าวจัดให้บุคคลนั้นลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำตามมาตรา ๖ และแจ้งให้สำนักงานทราบภายในสามสิบวันนับแต่ให้บริการ โดยหน่วยบริการดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายสำหรับการให้บริการครั้งนั้นจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๘

เพื่อให้สิทธิการรับบริการสาธารณสุขแก่ผู้ที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อเลือกหน่วยบริการประจำ เป็นการอำนวยความสะดวกสำหรับการไปรับบริการในครั้งแรก และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยบริการที่ให้บริการนั้นต้องดำเนินการลงทะเบียนให้ ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการให้บริการแก่บุคคลซึ่งยังไม่ได้ลงทะเบียน กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าหน่วยบริการสามารถเรียกเก็บได้จากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาการปฏิเสธการรักษาของหน่วยบริการ เนื่องจากวิธีการจัดสรรเงินให้หน่วยบริการจะจัดสรรให้ตามจำนวนที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยบริการนั้น

มาตรา ๙ ขอบเขตของสิทธิรับบริการสาธารณสุขของบุคคลดังต่อไปนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ ที่กำหนดขึ้นสำหรับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้ใช้สิทธิดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ

(๒) พนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานอื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นใดที่มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ

(๔) บิดามารดา คู่สมรส บุตร หรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลโดยอาศัยสิทธิของบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการนี้ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดการให้บุคคลดังกล่าวสามารถได้รับบริการสาธารณสุขตามที่ได้ตกลงกันกับรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี

การกำหนดให้บุคคลตามวรรคหนึ่งประเภทใด หรือหน่วยงานใดใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้ได้เมื่อใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสามใช้บังคับแล้ว ให้รัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแล้วแต่กรณี ดำเนินการจัดสรรเงินในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสำหรับบุคคลตามที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกานั้นให้แก่กองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ตกลงกับคณะกรรมการ

เจตนารมณ์ มาตรา ๙

เนื่องจากในปัจจุบันระบบการให้ความช่วยเหลือในด้านการรักษาพยาบาลมีอยู่หลายระบบ ทำให้มีการเบิกจ่ายเงินซ้ำซ้อน จึงมีเจตนาเพื่อให้มีการจัดระบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ โดยการนำระบบการช่วยเหลือ

ดังกล่าวมารวมการบริหารจัดการเพื่อลดค่าใช้จ่ายในภาพรวมในด้านสาธารณสุข มิให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน โดยให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้จัดการซื้อบริการเพียงแห่งเดียว

เจตนารมณ์ของวรรคแรก ก็เพื่อเป็นการรับรองสิทธิของผู้ที่มีกฎหมายให้สิทธิในการรักษาพยาบาลก่อนมีกฎหมายนี้ ให้ยังคงได้รับตามสิทธิตามที่เคยได้รับอยู่เดิม โดยกฎหมายนี้ไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดสิทธิของบุคคลที่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้ได้ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานอื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นใดที่มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ รวมทั้ง บิดามารดา คู่สมรส บุตร หรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลโดยอาศัยสิทธิของบุคคลอื่นได้

การจัดบริการสาธารณสุขให้แก่บุคคลดังกล่าว จะเป็นไปตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกับหน่วยงานต้นสังกัดของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร และเมื่อได้ตกลงกันแล้ว จะต้องกำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องมีหลักเกณฑ์ วิธีการซึ่งกำหนดร่วมกัน มิใช่ว่าพอประกาศใช้กฎหมายนี้แล้ว บุคคลตามมาตรา ๙ นี้ต้องไปรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายนี้ หรือตามที่เข้าใจว่าจะต้องเข้าโครงการ ๓๐ บาท รักษาทุกโรค

ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการที่ให้บริการแก่บุคคลตามที่ตกลงร่วมกันและตราเป็นพระราชกฤษฎีกาแล้ว ให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้นจ่ายเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้กับกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน มิใช่ว่าพอประกาศใช้กฎหมายนี้แล้ว จะมีการรวมกองทุนหรือต้องส่งเงินให้

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกันได้โดยอัตโนมัติ แต่เป็นการส่งเงินตามที่ได้มีการตกลงร่วมกัน

มาตรา ๑๐ ขอบเขตของสิทธิรับบริการสาธารณสุขของผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม การขยายบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้ไปยังผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการและคณะกรรมการประกันสังคมตกลงกัน

ให้คณะกรรมการจัดเตรียมความพร้อมในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และเมื่อได้ตกลงกันเกี่ยวกับความพร้อมให้บริการสาธารณสุขกับคณะกรรมการประกันสังคมแล้ว ให้คณะกรรมการเสนอรัฐบาลเพื่อตราพระราชกฤษฎีกากำหนดระยะเวลาการเริ่มให้บริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้มีสิทธิดังกล่าว

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานประกันสังคมส่งเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนประกันสังคมให้แก่กองทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการและคณะกรรมการประกันสังคมตกลงกัน

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๐

ตามกฎหมายฉบับนี้ ไม่ได้เจตนากำหนดเพื่อให้มีการรวมกองทุนประกันสังคม เพราะระบบประกันสังคมเกิดจากการรวมกันของนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐ ซึ่งได้ดำเนินงานมาเป็นเวลายาวนานมากกว่า ๑๐ ปี การที่จะนำกองทุนดังกล่าวมารวมอยู่ในกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจึงเป็นไปไม่ได้ แต่เนื่องจากการดำเนินการในปัจจุบันระบบการรักษาพยาบาลมีหลายระบบ และมีความซ้ำซ้อนทำให้การกำหนดสิทธิประโยชน์

ที่ได้รับของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างไม่มีมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งการบริหารจัดการทางการเงินที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทางการเงินของประเทศในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความเป็นเอกภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน จึงให้มีการบริหารรวมผ่านสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังนั้น การรวมกองทุนจึงไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดเงื่อนไขในการร่วมมือกันของแต่ละกองทุนให้เป็นไปโดยความพร้อมและความสมัครใจของคณะกรรมการแต่ละกองทุนโดยไม่มีการบังคับแต่อย่างใด

เจตนารมณ์ของวรรคแรก ก็เพื่อเป็นการรับรองสิทธิของผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม ที่จะต้องได้รับตามกฎหมายประกันสังคม การจัดบริการสาธารณสุขให้แก่ผู้ประกันตนได้เมื่อไร จะเป็นไปตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกับคณะกรรมการประกันสังคม

การรับบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้ได้ก็ต่อเมื่อได้มีการตกลงกันเกี่ยวกับความพร้อมในการให้บริการสาธารณสุข ซึ่งถ้าคณะกรรมการประกันสังคมยังไม่แน่ใจในคุณภาพของการบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติแล้ว ก็ไม่สามารถจะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดระยะเวลาการเริ่มให้บริการได้

เมื่อมีการตกลงร่วมกันและตราเป็นพระราชกฤษฎีกาแล้ว ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการที่ให้บริการแก่ผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคมต้องส่งเงินค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าบริการสาธารณสุขตามที่ตกลงกันให้กับกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ส่วนเงินกองทุน

ของประกันสังคมในส่วนอื่นๆ เช่น เงินทดแทนในกรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ สงเคราะห์บุตร ชราภาพก็ยังคงอยู่ในกองทุนประกันสังคม

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนผู้ใดใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการตามพระราชบัญญัตินี้เมื่อใดแล้ว ให้หน่วยบริการแจ้งการเข้ารับบริการนั้นต่อสำนักงานและให้สำนักงานมีสิทธิเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนเงินทดแทน แต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการต่อไป

ในกรณีที่ผู้เข้ารับการบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้เป็นลูกจ้างของนายจ้างที่ไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ให้สำนักงานมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับเงินทดแทนแทนลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนเพื่อชำระค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข แต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการต่อไป

การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามมาตรานี้ให้ถือเป็นการจ่ายเงินทดแทนในส่วนของค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๑

เพื่อให้สิทธิลูกจ้างที่บาดเจ็บเนื่องจากการทำงาน สามารถได้รับบริการฯ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีสิทธิเรียกเก็บหรือมีสิทธิขอรับเงินทดแทนแทนลูกจ้าง จากกองทุนเงินทดแทนได้ และส่งให้หน่วยบริการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนการพิสูจน์ว่าโรคใดเป็นโรคที่เกิดจากการทำงาน ควรเป็นการพิจารณาร่วมกันระหว่างสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกับสำนักงานกองทุนเงินทดแทน การรับบริการฯ ของลูกจ้างที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงานไม่ได้ถูกจำกัดว่าต้องรับบริการจากหน่วยบริการตามกฎหมายนี้เท่านั้น แต่สามารถไปรับบริการจากสถานพยาบาลอื่นที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการตามกฎหมายนี้ได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ผู้ประสบภัยจากรถตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถผู้ใดใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการตามพระราชบัญญัตินี้เมื่อใดแล้วให้หน่วยบริการแจ้งการเข้ารับบริการนั้นต่อสำนักงานและให้สำนักงานมีสิทธิเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย แต่ไม่เกินจำนวนค่าสินไหมทดแทนตามภาระหน้าที่ที่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยต้องจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการต่อไป

ในกรณีที่บริษัทผู้รับประกันภัยรถหรือบริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถจำกัด มีหน้าที่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ประสบภัยจากรถที่เข้ารับบริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานมีอำนาจออกคำสั่งให้บริษัทดังกล่าวชำระค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข แต่ไม่เกินสิทธิที่พึงได้รับตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย ส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการต่อไป

การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามมาตรานี้ให้ถือเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๒

เพื่อให้บุคคลที่ประสบภัยจากรถซึ่งเข้ารับการรักษาพยาบาลที่หน่วยบริการตามกฎหมายนี้ไม่ต้องเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บค่าเสียหายจากกองทุนผู้ประสบภัยจากรถ หรือจากบริษัทประกันภัย แต่เป็นการกำหนดให้หน่วยบริการแจ้งให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทราบ เพื่อที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการหรือเป็นการเข้าไปสวมสิทธิเรียกเก็บค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยหรือจากบริษัทผู้รับประกันภัยในการเรียกค่าสินไหมทดแทน เพื่อจ่ายให้หน่วยบริการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดต่อไป ซึ่งจะทำให้ผู้ประสบภัยจากรถไม่ต้องกังวล หรือเป็นภาระในการสำรองจ่ายให้หน่วยบริการที่ให้บริการไปก่อน

หมวด ๒
คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

(๓) ผู้แทนเทศบาลหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นหนึ่งคน โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทคัดเลือกกันเอง

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มิใช่เป็นการแสวงหาผลกำไร และดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้ องค์กรละหนึ่งคน โดยการคัดเลือกกันเองในแต่ละกลุ่มให้เหลือกลุ่มละหนึ่งคน และให้ผู้แทนดังกล่าวคัดเลือกกันเองให้เหลือจำนวนห้าคน

(ก) งานด้านเด็กหรือเยาวชน

(ข) งานด้านสตรี

(ค) งานด้านผู้สูงอายุ

(ง) งานด้านคนพิการหรือผู้ป่วยจิตเวช

(จ) งานด้านผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือผู้ป่วยเรื้อรังอื่น

(ฉ) งานด้านผู้ใช้แรงงาน

(ช) งานด้านชุมชนแออัด

(ซ) งานด้านเกษตรกร

(ฌ) งานด้านชนกลุ่มน้อย

(๕) ผู้แทนผู้ประกอบอาชีพด้านสาธารณสุขจำนวนห้าคน ได้แก่ ผู้แทนแพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา และสมาคมโรงพยาบาลเอกชน ด้านละหนึ่งคน

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านประกันสุขภาพ การแพทย์และสาธารณสุข การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การเงินการคลัง กฎหมาย และสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน

องค์กรเอกชนตาม (๔) ต้องเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมมาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และได้มาขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานก่อนครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่มีเหตุให้มีการคัดเลือกกรรมการ ถ้าองค์กรใดดำเนินกิจกรรมหลายกลุ่ม ให้ขึ้นทะเบียนเพื่อใช้สิทธิคัดเลือกกรรมการในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ดำเนินการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (๖)

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสี่ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๓

เพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่ง เป็นคณะกรรมการนโยบายที่เป็นผู้กำหนดมาตรฐานการให้บริการของหน่วยบริการ และกำหนดมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง จึงใช้ชื่อคณะกรรมการชุดนี้ให้สอดคล้องกับชื่อกฎหมาย คือ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การบริการสาธารณสุข ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และตัวแทนภาคประชาชน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

โดยเป็นกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งโดยตำแหน่ง จำนวน ๙ คน
กรรมการที่มาจากการคัดเลือกจาก
ภาครัฐและเอกชน จำนวน ๙ คน
กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ประกอบอาชีพ
ด้านสาธารณสุข จำนวน ๕ คน
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน

มาตรา ๑๔ กรรมการตามมาตรา ๑๓ จะดำรงตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๔๘ ในขณะเดียวกันมิได้

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๔

การกำหนดให้บุคคลเป็นกรรมการในคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแล้วไม่สามารถเป็นคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขได้ เนื่องจากคณะกรรมการหลักประกัน

สุขภาพฯ มีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ส่วนคณะกรรมการควบคุมคุณภาพฯ จะเป็นผู้ควบคุมกำกับการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ดังนั้น เพื่อการถ่วงดุลอำนาจกัน จึงกำหนดมิให้กรรมการ ๑ ท่าน เป็นกรรมการทั้ง ๒ ชุดในขณะเดียวกัน

มาตรา ๑๕ กรรมการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกหรือแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันไม่ได้

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการคัดเลือกกรรมการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) (๔) และ (๕) หรือแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๖) ขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับคัดเลือกหรือได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการประเภทเดียวกันแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการนั้นว่างลง และให้ผู้ได้รับคัดเลือกหรือได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๕

เพื่อป้องกันการผูกขาดการเป็นกรรมการจึงต้องมีวาระการดำรงตำแหน่ง แต่วาระการดำรงตำแหน่งไม่ได้ใช้บังคับกับกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตามตำแหน่ง

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งแล้ว กรรมการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๖

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการแทนได้เมื่อมีเหตุอันเป็นอุปสรรคหรือกรรมการที่ไม่เหมาะสมพ้นจากตำแหน่ง โดยไม่ต้องรอให้ครบวาระเสียก่อน จึงต้องให้กรรมการพ้นจากตำแหน่ง กรณีเป็นบุคคลล้มละลาย เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และบุคคลที่คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๗ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง

ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นมีหน้าที่แจ้งให้คณะกรรมการทราบ และมีสิทธิเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น แต่ไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมและลงคะแนนเสียง

วิธีการประชุม การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ และส่วนได้เสียซึ่งกรรมการมีหน้าที่ต้องแจ้ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๗

เพื่อกำหนดเรื่องการประชุมและองค์ประชุมของคณะกรรมการ โดยถือจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด จึงถือเป็นองค์ประชุม และจะพิจารณาหรือมีมติในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่โดยการลงมติในที่ประชุมจะใช้หลักเสียงข้างมาก ถ้าเสียงเท่ากัน ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงชี้ขาด และเนื่องจากคณะกรรมการไม่มีตำแหน่งรองประธาน ดังนั้น เมื่อประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

กรรมการที่มาประชุมจึงต้องเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมคราวนั้น เพื่อให้การประชุมสามารถดำเนินการได้ โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นกรรมการจากฝ่ายใด

ในการประชุมที่มีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย เพื่อให้การพิจารณาของกรรมการเป็นไปอย่างโปร่งใส กรรมการผู้นั้นต้องแจ้งให้ที่ประชุมทราบ และออกจากการประชุมเพื่อในการพิจารณาในเรื่องที่ตนเองนั้นเกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ และกำหนดมาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ

(๒) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดประเภทและขอบเขตในการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต และอัตราค่าบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๕

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุน

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการถอดถอนเลขาธิการตามมาตรา ๓๑ และกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการตามมาตรา ๓๒

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการรักษาเงินกองทุน รวมทั้งการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๔๐

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลโดยหาผู้กระทำผิดมิได้ หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ผู้รับบริการไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควรตามมาตรา ๔๑

(๘) สนับสนุนและประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการเพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่บุคคลในพื้นที่ตามมาตรา ๔๗

(๙) สนับสนุนและกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนและภาคเอกชนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการแสวงหาผลกำไร ดำเนินงานและบริหารจัดการเงินทุนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการโดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่บุคคลในพื้นที่ตามมาตรา ๔๗

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

(๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลงโทษปรับทางปกครองและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน

(๑๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะกรรมการ แล้วรายงาน

ต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเป็นประจำทุกปี ภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

(๑๓) จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นโดยทั่วไปจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นประจำทุกปี

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๘

เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกฎหมาย ซึ่งระบุอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในเรื่องเกี่ยวกับ

- การกำหนดมาตรฐานการให้บริการของหน่วยบริการสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการ
- มาตรการในการบริหารจัดการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- การจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการสาธารณสุข
- สนับสนุนและประสานกับองค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน ในการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- การให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกกฎกระทรวงและประกาศต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

(๒) อนุมัติแผนการเงินของสำนักงาน

(๓) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การติดตามประเมินผล และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน

เจตนารมณ์ มาตรา ๑๙

เพื่อกำหนดให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมถึงการดำเนินการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาทั้งด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการประชุม วิธีการประชุม และการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการและอนุกรรมการโดยอนุโลม

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๐

เนื่องจากคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นผู้กำหนดกรอบนโยบาย หลักเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินงาน ดังนั้น เพื่อให้มีข้อมูลรายละเอียดประกอบการพิจารณาวางนโยบาย และ

การกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ จึงให้อำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อการศึกษารายละเอียดและปฏิบัติหน้าที่ที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติไม่อาจดำเนินการได้เองทั้งหมด หรือดำเนินการไปจะเป็นการล่าช้า สำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย โดยอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยให้ใช้หลักการประชุม วิธีการประชุม และการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบขึ้นคณะหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการบริหารเงินและการดำเนินงานของสำนักงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวข้อง มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และมีผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด อนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วย

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๑

เนื่องจากสำนักงานจะเป็นผู้ถือเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเป็นผู้ดูแลบริหารการเงินของกองทุนทั้งหมด ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการ และกลไกในการตรวจสอบ ซึ่งการตรวจสอบจากภายนอกจะมีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ หน้าที่โดยตรงของคณะอนุกรรมการตรวจสอบจะต้องตรวจสอบ ในเรื่องการเงินและบัญชีต่างๆ และตรวจสอบการทำหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบนี้ที่ต้องกำหนดเป็นการเฉพาะโดยแยกออกจากมาตรา ๒๐ เนื่องจากเกรงว่าถ้าไม่กำหนดไว้อาจไม่มีการแต่งตั้ง จึงกำหนดไว้เพื่อเป็นการบังคับตามกฎหมายให้มีคณะอนุกรรมการชุดนี้ และจะมีสำนักงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่รองรับการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการตรวจสอบโดยตรง อนุกรรมการตรวจสอบต้องไม่เป็นผู้ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒)

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือสั่งให้บุคคลใดที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๒

เนื่องจากข้อมูลในการพิจารณาให้สิทธิบริการสาธารณสุขเกี่ยวข้องหน่วยบริการ และหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้อำนาจคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการในการขอหรือสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๒๓ ให้กรรมการและอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๓

เพื่อให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขแต่งตั้งและคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งต้องปฏิบัติการตามบทบัญญัตินี้ ดำเนินงานได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ จึงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นแก่คณะกรรมการและอนุกรรมการดังกล่าว

หมวด ๓
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรา ๒๔ ให้มีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรี

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๔

เพื่อให้เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและปฏิบัติงานรองรับภารกิจต่างๆ ตามกฎหมายนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

การดำเนินงานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติไม่ต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน เช่น ไม่ต้องส่งเงินสมทบของนายจ้างลูกจ้างเข้ากองทุน

ประกันสังคม เป็นต้น สถานภาพของผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาตินั้นไม่ได้เป็นข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ซึ่งต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนต่างๆ ไม่น้อยกว่ากฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หรือในเขตจังหวัดใกล้เคียง

ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดตั้ง รวม หรือยุบเลิก สำนักงานสาขาในเขตพื้นที่ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การจัดตั้งสำนักงานสาขาให้คำนึงถึงความจำเป็นและความคุ้มค่าในการดำเนินการเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย และให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทำหน้าที่สำนักงานสาขาแทนก็ได้ โดยให้ได้รับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๕

เพื่อกำหนดที่ตั้งของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งเป็นสำนักงานกลางให้มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร หรือกรณีที่ไม่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครก็ต้องอยู่ในเขตปริมณฑล

การจัดตั้ง หรือ ยุบเลิกสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสาขาจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน

การทำหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสาขาคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นผู้ดำเนินการได้

มาตรา ๒๖ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน คณะอนุกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว และคณะกรรมการสอบสวน

(๒) เก็บ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริการสาธารณสุข

(๓) จัดให้มีทะเบียนผู้รับบริการ หน่วยบริการ และเครือข่ายหน่วยบริการ

(๔) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) จ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการกำหนดให้แก่หน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการตามมาตรา ๔๖

(๖) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ

(๗) ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีหน่วยบริการประจำและการขอเปลี่ยนหน่วยบริการประจำ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนทราบข้อมูลของหน่วยบริการ

(๘) กำกับดูแลหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการในการให้บริการสาธารณสุขให้เป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด และอำนวยความสะดวกในการเสนอเรื่องร้องเรียน

(๙) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ

(๑๐) ก่อตั้งสิทธิและทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(๑๑) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการในการดำเนินกิจการของสำนักงาน

(๑๒) มอบให้องค์กรอื่นหรือบุคคลอื่นทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

(๑๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานมอบหมาย

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๖

เพื่อเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกฎหมาย

มาตรา ๒๗ ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๗

เนื่องจากทรัพย์สินของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นทรัพย์สินเพื่อการจัดบริการสาธารณสุขแก่สาธารณชน ดังนั้น จึงต้องกำหนดให้ได้รับการยกเว้นไม่ให้ผู้ใดมีสิทธิยึด หรืออายัดทรัพย์สินของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อขายทอดตลาดได้

มาตรา ๒๘ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยมีผู้บริจาคให้ หรือได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสำนักงาน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

ให้สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงาน

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๘

เพื่อให้สำนักงานมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ และปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงาน เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการทรัพย์สิน

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการเสนอขอรับงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงาน

เจตนารมณ์ มาตรา ๒๙

เพื่อกำหนดให้แผนการใช้จ่ายเงินในการบริหารจัดการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี จึงกำหนดให้ต้องเสนอคำของบประมาณต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี

มาตรา ๓๐ การเก็บรักษาและการใช้จ่ายเงินของสำนักงานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การบัญชีของสำนักงาน ให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ของสำนักงาน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๐

เพื่อให้มีระเบียบควบคุมในการรักษาและการใช้จ่ายเงินของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งมีการตรวจสอบภายใน

เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ โดยเสนอให้ผู้บริหารของสำนักงาน ซึ่งก็คือคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้รับทราบทุกปี

มาตรา ๓๑ ให้สำนักงานมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานทุกตำแหน่ง

ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกเพื่อแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ

ในการจ้างและแต่งตั้งเลขาธิการ ให้คณะกรรมการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหาจำนวนห้าคนซึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๒ (๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒)

ให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นเลขาธิการ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๒ (๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) นอกจากนี้ จะต้องไม่เป็นกรรมการในคณะกรรมการและมีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัครเพื่อเสนอให้คณะกรรมการ พิจารณาทำสัญญาจ้างและแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ ทั้งนี้ โดยอาจเสนอชื่อผู้มีความเหมาะสมมากกว่าหนึ่งชื่อก็ได้

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นเลขาธิการ

ให้กรรมการสรรหาประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหาและเลือกอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกเลขาธิการ

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๑

เพื่อให้มีผู้ที่รับผิดชอบและเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด นโยบายที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขกำหนด โดยคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จะเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งเลขาธิการ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของเลขาธิการไว้ด้วย

มาตรา ๓๒ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา

(๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

(๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๗) ไม่เป็นผู้บริหารหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจอื่นหรือกิจการอื่นที่แสวงหากำไร

(๘) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๙) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๐) ไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๑๑) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพราะทุจริตต่อหน้าที่

(๑๒) ไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันได้รับแต่งตั้งไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงาน

(๑๓) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๒

เพื่อกำหนดคุณสมบัติของเลขาธิการ เนื่องจากเลขาธิการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่รวบรวม นำเสนอข้อมูลต่างๆ ให้คณะกรรมการพิจารณาและเป็นผู้ที่รับมติ และนโยบายของคณะกรรมการไปดำเนินการต่อ และเพื่อมิให้ใช้ตำแหน่งในการหาผลประโยชน์ จึงกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของเลขาธิการไว้

มาตรา ๓๓ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๒

(๔) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๕) ขาดการประชุมคณะกรรมการเกินสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖) คณะกรรมการถอดถอนจากตำแหน่งเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๗) ถูกเลิกสัญญาจ้าง

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๓

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขาธิการแทนเมื่อมีเหตุอันเป็นอุปสรรคหรือมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมพ้นกับตำแหน่ง โดยไม่ต้องรอให้ครบวาระเสียก่อน จึงต้องให้เลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๔ ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลงและยังไม่มีการแต่งตั้งเลขาธิการคนใหม่ หรือในกรณีเลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ให้คณะกรรมการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนเลขาธิการ

ให้ผู้รักษาการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเลขาธิการ

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๔

เพื่อให้ผู้แต่งตั้งมีโอกาสประเมินผลการปฏิบัติงานและพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสม และเพื่อป้องกันการผูกขาดตำแหน่ง จึงต้องมีวาระการดำรงตำแหน่ง และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง จึงต้องมีผู้รักษาการแทน

มาตรา ๓๕ ให้เลขาธิการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและให้ถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วย

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๕

เพื่อป้องกันมิให้เลขาธิการซึ่งเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลและแนวทางการดำเนินงาน นำข้อมูลไปเป็นประโยชน์ต่อผู้ซึ่งมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงาน จึงกำหนดห้ามมิให้เลขาธิการดำเนินกิจการที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเป็นคู่สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเช่นเดียวกับกรณีที่กำหนดไว้ของคณะ อนุกรรมการตรวจสอบไว้ในมาตรา ๒๑

มาตรา ๓๖ เลขาธิการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีของเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง

ที่ปฏิบัติงานในสำนักตรวจสอบ ให้ฟังความเห็นของคณะอนุกรรมการตรวจสอบประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด นโยบาย หรือมติของคณะกรรมการ

ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ใดของสำนักงานปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๖

เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ในสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในการพิจารณาแต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบ และการลงโทษเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างในสำนักงาน แต่ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามแนวทางการพิจารณาตามข้อบังคับที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด ส่วนกรณีของเจ้าหน้าที่สำนักตรวจสอบซึ่งต้องปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบการบริหารเงินและการดำเนินงานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพ การพิจารณาของเลขาธิการจึงต้องรับความฟังความเห็นจากคณะอนุกรรมการตรวจสอบด้วย

มาตรา ๓๗ ให้มีสำนักตรวจสอบขึ้นในสำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะอนุกรรมการตรวจสอบ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะอนุกรรมการตรวจสอบ และรายงานเลขาธิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๗

เพื่อให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในที่มีความเป็นอิสระภายใต้การควบคุมของคณะอนุกรรมการตรวจสอบ

หมวด ๔
กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรา ๓๘ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรียกว่า “กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย สนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคคลสามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ให้ใช้จ่ายเงินกองทุนโดยคำนึงถึงการพัฒนาการบริการสาธารณสุขในเขตพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยบริการเพียงพอหรือมีการกระจายหน่วยบริการอย่างไม่เหมาะสม ประกอบด้วย

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๘

เพื่อให้มีกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ โดยค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๓ ได้รวมทั้งเงินเดือนของบุคลากร และค่าอาคารสถานที่ไว้แล้ว ทั้งนี้ โดยให้จ่ายเงินไปยังสถานบริการโดยตรง แต่ในระยะเปลี่ยนผ่านได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล ให้มีการจ่ายเงินไปยังต้นสังกัดของสถานบริการ โดยหลักการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติควรทำสัญญากับสถานบริการเป็นแต่ละหน่วย แต่กรณีสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุขในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านควรทำสัญญากับกระทรวงสาธารณสุขแบบรวม เพื่อให้กระทรวงสาธารณสุขนำเงินก้อนดังกล่าวไปบริหารจัดการเอง

มาตรา ๓๙ กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๒) เงินที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เงินที่ได้รับจากการดำเนินการให้บริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เงินค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน

(๖) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๗) เงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่กองทุนได้รับมาในกิจการของกองทุน

(๘) เงินสมทบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ในการเสนอขอรับงบประมาณตาม (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำคำขอต่อคณะรัฐมนตรี โดยพิจารณาประกอบกับรายงานความเห็นของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน ตลอดจนบัญชีการเงินและทรัพย์สินของกองทุนในขณะที่จัดทำคำขอดังกล่าว

เจตนารมณ์ มาตรา ๓๙

เพื่อเป็นการระบุแหล่งที่มาของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นดุลยพินิจของรัฐ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาวการณ์ของประเทศในแต่ละปี และเพื่อความสะดวกในการเก็บรักษา

และเบิกจ่ายเงิน จึงกำหนดให้เงินกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และเพื่อให้การของบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จึงกำหนดให้พิจารณารายงานความเห็นของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานฯ ประกอบในการเสนอของบประมาณ รวมทั้ง สถานะทางการเงินของกองทุนในขณะนั้นด้วย

มาตรา ๔๐ การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน รวมทั้งการนำเงินกองทุนไปจัดหาผลประโยชน์ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๐

เพื่อให้มีหลักเกณฑ์การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินที่มีความคล่องตัว จึงให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีสิทธิกำหนดระเบียบการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน รวมทั้งการนำเงินกองทุนไปจัดหาผลประโยชน์ได้เอง

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการกันเงินจำนวนไม่เกินร้อยละหนึ่งของเงินที่จะจ่ายให้หน่วยบริการไว้เป็นเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการ ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ โดยหาผู้กระทำผิดมิได้ หรือหาผู้กระทำผิดได้ แต่ยังไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๑

มุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับบริการได้รับเงินชดเชยความเสียหาย ซึ่งเกิดเนื่องจากผลของการรักษาพยาบาลเป็นการเยียวยาในเบื้องต้น โดยการจ่ายเงินช่วยเหลือดังกล่าวมิใช่เป็นความรับผิดในเรื่องละเมิดตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายแพ่ง แต่เป็นการจ่ายเงินกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดจากพยาธิสภาพของโรค มิใช่ว่าเมื่อเกิดความพิการหรือตายจะเรียกได้ทุกกรณี กรณีเกิดอุบัติเหตุและมาถึงโรงพยาบาลช้าไป แพทย์ไม่สามารถต่อนิ้วให้ได้ หรือเสียเลือดมากระหว่างเดินทางมาโรงพยาบาลจนไม่อาจจะช่วยชีวิตได้ ต้องถือว่าเป็นความเสียหายที่เกิดจากอาการหรือพยาธิสภาพของโรค มิใช่ความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาล และการกำหนดให้มีการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นนี้ได้ เพราะถ้าให้มีการฟ้องร้องกันตามกฎหมาย จะต้องใช้ระยะเวลานานมากกว่าจะได้รับการชดเชยค่าเสียหายนั้น และยังทำให้ผู้รับบริการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องมากมาย นอกจากนี้ ยังเป็นการลดคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรม รวมทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้มีการฟ้องร้องแก่แพทย์และวิชาชีพอื่น ๆ ในทันทีที่มีปัญหาขัดแย้งจนเป็นข่าวเสียหายแก่แพทย์และสถานพยาบาลดังที่เคยปรากฏเป็นข่าวมาแล้ว และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติควรแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสบายใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ โดยหาผู้กระทำผิดได้

แต่ยังไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควรตามมาตรา ๔๑ เมื่อสำนักงานได้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการไปแล้ว สำนักงานมีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้กระทำผิดได้

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๒

เพื่อให้สำนักงานมีอำนาจในการเรียกเงินช่วยเหลือเบื้องต้นจากผู้ที่กระทำผิด ซึ่งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการไปแล้วตามมาตรา ๔๑

มาตรานี้เพียงกำหนดแนวทางไว้ว่าให้มีการไล่เบี้ยได้ ซึ่งการไล่เบี้ยตามมาตรานี้ ก็ต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติว่าหน่วยราชการอาจไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ถ้าหน่วยราชการได้จ่ายเงินทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย แต่ให้ไล่เบี้ยได้เฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ถ้าประมาทไม่ร้ายแรงก็ไล่เบี้ยไม่ได้

มาตรา ๔๓ ภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ให้คณะกรรมการเสนองบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุนในปีที่ล่วงมา ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้วต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

งบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินดังกล่าว ให้รัฐมนตรีเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๓

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความโปร่งใส และแจ้งให้สาธารณชนรับทราบ จึงกำหนดในการตรวจสอบงบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินนั้น

คณะกรรมการต้องเสนอให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการรับรอง และเสนอต่อรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อนายกรัฐมนตรีในการนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

หมวด ๕
หน่วยบริการและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

มาตรา ๔๔ ให้สำนักงานจัดให้มีการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ แล้วประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเพื่อดำเนินการลงทะเบียนเลือกเป็นหน่วยบริการประจำของตนตามมาตรา ๖

การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ รวมทั้งวิธีการประชาสัมพันธ์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๔

เพื่อให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางจัดการให้ตรวจสอบคุณสมบัติมาตรฐานของสถานบริการเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่ามีหน่วยบริการใดบ้างที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้บุคคลลงทะเบียนเลือกเป็นหน่วยบริการประจำของตนเอง

มาตรา ๔๕ ให้หน่วยบริการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้บริการสาธารณสุข รวมทั้งการใช้วัคซีน ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ในการรักษาที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพโดยให้ความเสมอภาคและอำนวยความสะดวกในการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็นตลอดจนเคารพในสิทธิส่วนบุคคล ในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเชื่อทางศาสนา

(๒) ให้ข้อมูลการบริการสาธารณสุขของผู้รับบริการตามที่ผู้รับบริการร้องขอและตามประกาศที่มีการกำหนดเกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วยและผู้รับบริการโดยไม่บิดเบือน ทั้งในเรื่องผลการวินิจฉัย แนวทาง วิธีการ ทางเลือก และผลในการรักษา รวมทั้งผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการตัดสินใจในการเลือกรับบริการหรือถูกส่งต่อ

(๓) ให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับชื่อแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือผู้รับผิดชอบในการดูแลอย่างต่อเนื่องทางด้านสุขภาพกายและสังคมแก่ญาติหรือผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้รับบริการอย่างเพียงพอก่อนจำหน่ายผู้รับบริการออกจากหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการ

(๔) รักษาความลับของผู้รับบริการจากการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) อย่างเคร่งครัด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

(๕) จัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสาธารณสุข เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบคุณภาพและบริการ รวมทั้งการขอรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

ในการให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้รับบริการและการจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสาธารณสุข ให้หน่วยบริการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๕

เพื่อบังคับเป็นการทั่วไปให้หน่วยบริการรวมทั้งเครือข่ายหน่วยบริการมีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกในการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็น ให้ข้อมูลแก่ผู้มีสิทธิ

รักษาความลับของผู้ใช้บริการ และการจัดทำระบบข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบคุณภาพและบริการ รวมทั้งการขอรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

มาตรา ๔๖ หน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการตามมาตรา ๔๔ และหน่วยบริการที่รับการส่งต่อผู้รับบริการมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หลักเกณฑ์การกำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องผ่านการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๘ (๑๓) ก่อน และอย่างน้อยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) อาศัยราคากลางที่เป็นจริงของโรคทุกโรคมาเป็นฐานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานตามมาตรา ๕๐ (๔)

(๒) ครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายของหน่วยบริการในส่วนเงินเดือนและค่าตอบแทนบุคลากร

(๓) คำนึงถึงความแตกต่างในภารกิจของหน่วยบริการ

(๔) คำนึงถึงความแตกต่างในกลุ่มผู้รับบริการและในขนาดของพื้นที่บริการที่หน่วยบริการรับผิดชอบ

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๖

เพื่อรับรองสิทธิของหน่วยบริการว่าจะได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขต้องรับฟังความคิดเห็น

จากผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นการทบทวนสิทธิประโยชน์และบริการทางการแพทย์ที่ผู้มีสิทธิควรจะได้รับรวมทั้งต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดด้วย เพื่อให้หน่วยบริการได้รับค่าใช้จ่ายที่สอดคล้องกับการดำเนินการในแต่ละพื้นที่

มาตรา ๔๗ เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับบุคคลในพื้นที่ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ให้คณะกรรมการสนับสนุนและประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ โดยให้ได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุน

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๗

เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับบุคคลในพื้นที่ โดยร่วมกับองค์กรชุมชน องค์กรเอกชน กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่ โดยให้ได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

หมวด ๖
คณะกรรมการควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานบริการสาธารณสุข

มาตรา ๔๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข” ประกอบด้วย

(๑) อธิบดีกรมการแพทย์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ประธานสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล และผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ

(๒) ผู้แทนแพทยสภา ผู้แทนสภาการพยาบาล ผู้แทนทันตแพทยสภา ผู้แทนสภาเภสัชกรรม และผู้แทนสภาทนายความ

(๓) ผู้แทนโรงพยาบาลเอกชนที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงพยาบาลเอกชนหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนเทศบาลหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นหนึ่งคน โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทคัดเลือกกันเอง

(๕) ผู้แทนผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ทันตกรรม และเภสัชกรรม วิชาชีพละหนึ่งคน

(๖) ผู้แทนราชวิทยาลัยแพทย์เฉพาะทางสาขาสูตินรีเวช สาขาศัลยกรรม สาขาอายุรกรรม และสาขากุมารเวชกรรม สาขาละหนึ่งคน

(๗) ผู้แทนผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประยุกต์ สาขากายภาพบำบัด สาขาเทคนิคการแพทย์ สาขารังสีเทคนิค สาขากิจกรรมบำบัด สาขาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก และสาขาการแก้ไขความผิดปกติของการสื่อความหมาย สาขาละหนึ่งคน และให้ผู้แทนดังกล่าวคัดเลือกกันเองให้เหลือจำนวนสามคน

(๘) ผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มิใช่เป็นการแสวงหาผลกำไร และดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้ องค์กรละหนึ่งคน โดยการคัดเลือกกันเองในแต่ละกลุ่มให้เหลือกลุ่มละหนึ่งคน และให้ผู้แทนดังกล่าวคัดเลือกกันเองให้เหลือจำนวนห้าคน

(ก) งานด้านเด็กหรือเยาวชน

(ข) งานด้านสตรี

(ค) งานด้านผู้สูงอายุ

(ง) งานด้านคนพิการหรือผู้ป่วยจิตเวช

(จ) งานด้านผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือผู้ป่วยเรื้อรังอื่น

(ฉ) งานด้านผู้ใช้แรงงาน

(ช) งานด้านชุมชนแออัด

(ซ) งานด้านเกษตรกร

(ฌ) งานด้านชนกลุ่มน้อย

(๙) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนหกคน โดยในจำนวนนี้ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว สาขาจิตเวช และสาขาการแพทย์แผนไทย สาขาละหนึ่งคน

องค์กรเอกชนตาม (๘) ต้องเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมมาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และได้มาขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานก่อนครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่มีเหตุให้มีการคัดเลือกกรรมการ

ถ้าองค์กรใดดำเนินกิจกรรมหลายกลุ่ม ให้ขึ้นทะเบียนเพื่อใช้สิทธิคัดเลือกกรรมการในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการตาม (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ดำเนินการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (๙)

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสี่ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งประชุม และเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๘

เพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง เป็นคณะกรรมการกำกับนโยบาย และควบคุมคุณภาพมาตรฐานของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจากหน่วยบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ จึงใช้ชื่อคณะกรรมการชุดนี้ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ดังกล่าว คือ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข โดยมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การบริการสาธารณสุข ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และตัวแทนภาคประชาชน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

โดยเป็นกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งโดยตำแหน่ง	จำนวน ๔ คน
กรรมการที่มาจากการคัดเลือกจากภาครัฐ และเอกชน	จำนวน ๙ คน
กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ประกอบอาชีพ ด้านสาธารณสุข	จำนวน ๑๖ คน
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน ๖ คน

มาตรา ๔๙ การดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน ให้นำมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เจตนารมณ์ มาตรา ๔๕

เพื่อให้วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน มีความสอดคล้องกับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรา ๕๐ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการตามมาตรา ๔๕

(๒) กำกับดูแลการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ในกรณีที่หน่วยบริการนั้น ๆ มีการให้บริการในส่วนที่สูงกว่าบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๕

(๓) กำหนดมาตรการควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ

(๔) เสนอแนะอัตราราคากลางของโรคทุกโรคต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการวางหลักเกณฑ์กำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้แก่หน่วยบริการตามมาตรา ๔๖

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร้องเรียนของผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และกำหนดหน่วยรับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนสามารถ เสนอเรื่องร้องเรียนได้โดยสะดวกและเป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน

(๖) รายงานผลการตรวจตราและการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการต่อคณะกรรมการพร้อมทั้งแจ้งหน่วยบริการและหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อปรับปรุงแก้ไขและติดตามประเมินผลในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐาน

(๗) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจตราและการควบคุมกำกับหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ

(๘) จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลโดยหาผู้กระทำผิดมิได้หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ผู้รับบริการไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควรตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๙) สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการเข้ารับบริการสาธารณสุข

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๐

เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน มีหน้าที่ควบคุม กำกับคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การร้องเรียนของผู้ถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว รวมทั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือ อีกทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการเข้ารับบริการสาธารณสุข

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติตามที่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานมอบหมายได้

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการประชุม วิธีการประชุม และวิธีปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานโดยอนุโลม

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๑

เพื่อให้มีข้อมูลรายละเอียดประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข จึงให้อำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อการศึกษารายละเอียดและปฏิบัติหน้าที่ที่คณะกรรมการไม่อาจดำเนินการได้เองทั้งหมด หรือดำเนินการไปจะเป็นการล่าช้าดำเนินการสำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย โดยให้ใช้หลักการประชุม วิธีการ

ประชุม และการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแต่งตั้ง

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานและคณะอนุกรรมการมีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือสั่งให้บุคคลใดที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๒

เนื่องจากข้อมูลในการพิจารณาคุณภาพและมาตรฐานของบริการสาธารณสุข ของหน่วยบริการและการรับเรื่องร้องเรียนอยู่ที่หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงต้องให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน และคณะอนุกรรมการในการขอหรือสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๕๓ ให้กรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานและอนุกรรมการได้รับค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๓

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้น จึงกำหนดไว้ในลักษณะเดียวกัน

หมวด ๗
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของหน่วยบริการหรือของเครือข่ายหน่วยบริการ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ สอบถามข้อเท็จจริง ตรวจสอบทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐาน ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนา หรือนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ หรือกระทำการอย่างอื่นตามสมควร เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าพบการกระทำผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหลักฐานทรัพย์สินหรือสิ่งของเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาดำเนินการต่อไป

วิธีปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานกำหนด แล้วแต่กรณี

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๔

เพื่อให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปในสถานที่ของหน่วยบริการ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐาน ถ่ายภาพ และมีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหลักฐาน ทรัพย์สิน หรือสิ่งของเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และในการออกระเบียบเพื่อให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ โดยจะต้องคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการเข้าตรวจค้นด้วย และควรจะต้องกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะมีอำนาจเข้าตรวจค้นว่า ควรเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับใดจึงจะมีความเหมาะสม

มาตรา ๕๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๕

เพื่อให้หน่วยบริการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวต้องอำนวยความสะดวกในการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๕๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๖

เพื่อคุ้มครองเจ้าพนักงานให้สามารถทำหน้าที่ได้เต็มที่ ซึ่งหากผู้ใดกระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานก็จะต้องได้รับโทษตามความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในหมวดของความผิดต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งจะทำให้ผู้นั้นได้รับโทษหนักกว่าที่กระทำต่อบุคคลธรรมดาทั่วไป นอกจากนี้แล้ว การกำหนดเช่นนี้ยังเป็นการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่

ของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย เพราะหากพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ก็จะได้รับโทษหนักขึ้นเช่นเดียวกัน

หมวด ๘
การกำกับมาตรฐานหน่วยบริการ

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่สำนักงานตรวจสอบพบว่าหน่วยบริการใดไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขที่กำหนด ให้รายงานต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณา

คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนตามความเหมาะสมประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในด้านการแพทย์ การสาธารณสุข และกฎหมาย ผู้แทนองค์กรเอกชนหรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่จะพิจารณา มีหน้าที่สอบสวนและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานอาจแต่งตั้งไว้ล่วงหน้าเป็นจำนวนหลายคณะเพื่อให้ดำเนินการสอบสวนโดยเร็วได้

การสอบสวนต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน และถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จอีก ให้รายงานคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้ขยายเวลาได้เท่าที่จำเป็น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจขอให้หน่วยบริการ เครือข่ายหน่วยบริการผู้ร้องเรียน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนแล้วเสร็จ ให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพิจารณาต่อไป

ให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน พิจารณาออกคำสั่งตามมาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๕๙ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการสอบสวน

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๗

เพื่อกำกับให้หน่วยบริการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เนื่องจากในการขึ้นทะเบียนรับเป็นหน่วยบริการตามกฎหมายนี้มีการตรวจสอบคุณสมบัติ ดังนั้น จึงต้องมีการควบคุม ติดตามตรวจสอบหน่วยบริการให้เป็นไปตามที่กำหนด หากพบหน่วยบริการที่ไม่ปฏิบัติตาม ต้องมีการสอบสวนอย่างรวดเร็ว โดยคณะกรรมการสอบสวน

ข้อมูลในการพิจารณามาตรฐานของหน่วยบริการ และเรื่องร้องเรียนส่วนมากอยู่ที่หน่วยบริการ จึงต้องให้อำนาจคณะกรรมการสอบสวนในการขอหรือสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ผลการสอบสวนตามมาตรา ๕๗ ปรากฏว่าหน่วยบริการใดไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด ให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยไม่เจตนาให้มีคำสั่งเตือนให้ปฏิบัติโดยถูกต้อง

(๒) ในกรณีที่มีเจตนากระทำผิด ให้มีคำสั่งให้หน่วยบริการนั้นชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท สำหรับการกระทำความผิดแต่ละครั้ง และให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ และในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่งให้เลขาธิการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับในการนี้ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับคดีให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้

(๓) แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขซึ่งอาจมีส่วนรับผิดชอบในการกระทำผิดของหน่วยบริการ และให้มีการดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๘

เป็นการกำหนดหน้าที่ของเลขาธิการเกี่ยวกับผลการสอบสวน ซึ่งมาตรานี้ เป็นกรณีความผิดที่ไม่ร้ายแรง ในกรณีที่ผลการสอบสวนพบว่ามีการกระทำผิดจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม และถ้าการกระทำ

ความผิดนั้นเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น เลขาธิการจะต้องมีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ดำเนินการตามกฎหมายนั้นๆ ต่อไป

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ผู้รับบริการผู้ใดไม่ได้รับความสะดวกตามสมควรหรือตามสิทธิที่จะได้รับบริการสาธารณสุขที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้จากหน่วยบริการหรือหน่วยบริการเรียกเก็บค่าบริการจากตนโดยไม่มีสิทธิที่จะเก็บหรือเรียกเก็บเกินกว่าอัตราที่คณะกรรมการกำหนด หรือไม่ได้รับค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการภายในระยะเวลาอันสมควร ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อสำนักงาน เพื่อให้มีการสอบสวน และให้นำความในมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผลการสอบสวนปรากฏว่า หน่วยบริการไม่ได้กระทำตามที่ถูกร้องเรียนให้เลขาธิการแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีผลการสอบสวนดังกล่าว

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า หน่วยบริการมีการกระทำตามที่ถูกร้องเรียนให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานมีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือนเป็นหนังสือให้หน่วยบริการนั้นปฏิบัติต่อผู้ร้องเรียนให้เหมาะสมหรือถูกต้องตามสิทธิประโยชน์ของผู้ร้องเรียนนั้น สำหรับกรณีร้องเรียนว่าหน่วยบริการไม่อำนวยความสะดวกหรือไม่ปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ของผู้ร้องเรียน

(๒) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้หน่วยบริการนั้นคืนเงินค่าบริการส่วนเกินหรือที่ไม่มีสิทธิเรียกเก็บให้แก่ผู้ร้องเรียนพร้อม

ดอกเบี้ยร้อยละสิบห้าต่อปีนับแต่วันที่เก็บค่าบริการนั้นจนถึงวันที่จ่ายเงินคืน และในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่ง ให้นำความในมาตรา ๕๘ (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เจตนารมณ์ มาตรา ๕๙

เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้มีช่องทางร้องเรียนต่อสำนักงาน หากหน่วยบริการกระทำผิด ก็จะต้องชำระค่าปรับและอาจถูกสั่งปิด ในส่วนของผู้ประกอบวิชาชีพ ถ้ากระทำผิด สำนักงานก็จะส่งต่อให้องค์กรวิชาชีพเป็นผู้ดำเนินการต่อ สำหรับในกรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะสามารถเข้าไปดำเนินการได้ ในส่วนของภาคเอกชนนั้น จะมีกฎหมายที่ควบคุมอยู่ คือ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล ซึ่งจะสามารถไปดำเนินการต่อผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ได้

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่การกระทำผิดของหน่วยบริการตามมาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๕๙ เป็นการกระทำผิดร้ายแรงหรือเกิดซ้ำหลายครั้ง ให้เลขาธิการรายงานต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของหน่วยบริการนั้น

(๒) แจ้งต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๓) แจ้งต่อรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลเพื่อให้มีการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้บริหารของหน่วยบริการในกรณีที่เป็นสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

(๔) แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพ

ทางด้านสาธารณสุขซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในการกระทำผิดของหน่วยบริการ และให้มีการดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๐

หากผลการสอบสวนพบว่าเป็นการกระทำผิดร้ายแรงหรือเกิดซ้ำหลายครั้งให้เลขาธิการรายงาน คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ส่วนการดำเนินการเพื่อให้มีการเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานพยาบาล ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้บริหาร การดำเนินการทางวินัยเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ที่รักษาการตามกฎหมาย ไม่ใช่อำนาจของคณะกรรมการตามกฎหมาย เช่น แพทยสภา ซึ่งควบคุมจรรยาบรรณแพทย์ หรือกองประกอบโรคศิลปะ ซึ่งควบคุมสถานพยาบาล หากพบว่ามีการกระทำผิดให้ดำเนินการตามที่กฎหมายวิชาชีพหรือกฎหมายสถานพยาบาลนั้น ๆ กำหนด

มาตรา ๖๑ ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยบริการที่ได้รับคำสั่งจากคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานตามหมวดนี้ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือวันที่ได้รับทราบคำสั่ง แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และวิธีพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๑

เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น เมื่อไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของเลขาธิการหรือคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน ผู้ร้องเรียน

หรือหน่วยบริการมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ภายในสามสิบวันนับแต่รับทราบคำสั่ง

มาตรา ๖๒ เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๖๑ ผลเป็นประการใดแล้ว ให้เลขาธิการรายงานผลการดำเนินการหรือคำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการเพื่อทราบ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๒

เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขรับทราบผลการวินิจฉัยและตัดสินปัญหาที่เกิดจากการอุทธรณ์คำสั่งที่ตนแจ้งออกไป และเพื่อยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

หมวด ๙
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน คณะอนุกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๓

เพื่อให้การดำเนินการสร้างหลักประกันสุขภาพมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในด้านการบังคับใช้ จึงกำหนดมาตรการการลงโทษไว้ โดยมีสภาพบังคับให้ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษ

มาตรา ๖๔ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๔

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการตรวจสอบและควบคุมหน่วยบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรให้แก่เจ้าพนักงาน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๕ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับ จนกว่าจะได้มีการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อให้บริการสาธารณสุขตามบทบัญญัติดังกล่าว

เมื่อได้มีการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อให้บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดระยะเวลาการเริ่มให้บริการสาธารณสุขในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๔๖ สำหรับหน่วยบริการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข ให้สำนักงานจ่ายให้กระทรวงสาธารณสุขก่อนเป็นระยะเวลาสามปีนับแต่วันเริ่มให้บริการสาธารณสุขตามวรรคสอง

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๕

เพื่อให้มีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ การขอเปลี่ยนแปลงหน่วยบริการ การใช้สิทธิรับบริการ การเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากตามกฎหมายเงินทดแทน และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และเมื่อได้มีการจัดเตรียมความพร้อมแล้ว ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องไม่เกิน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่กฎหมายมีผลใช้บังคับซึ่งก็คือไม่เกินวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน

มาตรา ๖๖ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และหากไม่แล้วเสร็จให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละหนึ่งปี โดยให้สำนักงาน หรือสำนักงานและสำนักงานประกันสังคมแล้วแต่กรณี รายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และจัดให้มีการเผยแพร่รายงานนั้นต่อสาธารณชน

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๖

เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิในการดูแลสุขภาพที่ได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน จึงได้กำหนดให้ต้องมีการจัดระบบการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตให้มีการรักษาพยาบาลที่มีมาตรฐาน โดยมีองค์กรกำกับดูแลและเนื่องจากการดำเนินการในปัจจุบันระบบการรักษาพยาบาลมีหลายระบบ และมีความซ้ำซ้อน ทำให้การกำหนดสิทธิประโยชน์ที่ได้รับของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งการบริหารจัดการทางการเงินที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทางการเงินของประเทศในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความเป็นเอกภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน จึงให้มีการบริหารรวมผ่านสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แต่การดำเนินการร่วมมือกันของแต่ละกองทุน (มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐) ให้เป็นไปโดยความพร้อมและความสมัครใจของคณะกรรมการแต่ละกองทุน และเมื่อถึงกำหนดเวลาแล้วยังไม่สามารถดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาได้ ให้มีการรายงานเหตุผลต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและให้นำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน ในการรายงานกรณีตามมาตรา ๙ ให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้รายงาน ส่วนในมาตรา ๑๐

ให้สำนักงานประกันสังคมเป็นผู้รายงานเหตุผลความจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการได้

มาตรา ๖๗ ให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการให้มีการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๓ (๓) (๔) (๕) และ (๖) รวมทั้งสรรหาและคัดเลือกเลขาธิการเพื่อให้ได้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะ รัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนห้าคน โดยในจำนวนนี้ให้เป็นผู้แทนผู้บริโภคจำนวนสี่คน เป็นกรรมการ

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงคนหนึ่งในกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำหน้าที่เลขาธิการเป็นการชั่วคราวจนกว่าเลขาธิการซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่

ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เลขาธิการตามวรรคสาม เป็นเลขานุการของคณะกรรมการตามวรรคสอง และให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุข จำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๗

เนื่องจากพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับทันที จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการและเลขาธิการที่ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการหลักประกัน

สุขภาพแห่งชาติตามมาตรา ๑๓ และเลขาธิการ ตามมาตรา ๓๑ ปฏิบัติงานโดยองค์ประกอบคณะกรรมการที่ทำหน้าที่แทนนี้ มีผู้แทนทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรภาคประชาชนเช่นเดียวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ โดยให้คณะกรรมการนี้ดำเนินการเพื่อเชื่อมต่อและปรับเปลี่ยนนโยบาย ๓๐ บาทรักษาทุกโรคให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๘ ให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการให้มีการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๔๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) เพื่อให้ได้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมการแพทย์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ประธานสถาบัน พัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ เลขาธิการทันตแพทยสภา เลขาธิการแพทยสภา เลขาธิการสภาการพยาบาล เลขาธิการสภาเภสัชกรรม นายกสภาทนายความ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคน โดยให้เป็นผู้แทนองค์กรเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมทางด้านคุ้มครองผู้บริโภคจำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพการแพทย์และสาธารณสุขจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ

ให้กรรมการตามวรรคสองประชุมและเลือกกันเอง ให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการและให้ประธานกรรมการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๖๗ เป็นเลขานุการคนหนึ่ง

และแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุขจำนวนสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๘

เนื่องจากพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับทันที จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขตามมาตรา ๔๘ ปฏิบัติงาน โดยองค์ประกอบคณะกรรมการที่ทำหน้าที่แทนนี้ มีผู้แทนทั้งผู้ให้บริการจากสภาวิชาชีพต่างๆ และผู้แทนภาคประชาชนเช่นเดียวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ โดยให้คณะกรรมการนี้ดำเนินการเพื่อเชื่อมต่อและปรับเปลี่ยนนโยบาย ๓๐ บาทรักษาทุกโรคให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๙ ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิด รวมทั้งเงินงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวกับงานประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนเงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพ ไปเป็นของสำนักงานในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เจตนารมณ์ มาตรา ๖๙

เนื่องจากการดำเนินการสร้างหลักประกันสุขภาพเป็นการดำเนินการโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังนั้น จึงให้มีการโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานประกันสุขภาพที่ดำเนินการอยู่เดิมโดยสำนักงานประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ไปเป็นของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มาตรา ๗๐ ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการใดสมัครใจจะเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสำนักงาน ให้แจ้งความจำนงเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา และจะต้องผ่านการคัดเลือกหรือการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ข้าราชการซึ่งเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าออกจากราชการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี

ลูกจ้างซึ่งเปลี่ยนไปเป็นลูกจ้างของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าออกจากราชการเพราะทางราชการยุบเลิกตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาทำงานสำหรับคำนวณสิทธิประโยชน์ตามข้อบังคับของสำนักงาน ข้าราชการหรือลูกจ้างส่วนราชการผู้ใดเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสำนักงานตามมาตรานี้ประสงค์จะให้นับเวลาราชการหรือเวลาทำงานในขณะที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างต่อเนื่องกับเวลาทำงานของเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสำนักงาน แล้วแต่กรณี ก็ให้มีสิทธิกระทำได้โดยแสดงความจำนงว่าไม่ขอรับบำเหน็จหรือบำนาญ

การไม่ขอรับบำเหน็จหรือบำนาญตามวรรคสี่ จะต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่โอน สำหรับกรณีของข้าราชการให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี

สำหรับกรณีของลูกจ้างให้กระทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานยื่นต่อผู้ว่าจ้างเพื่อส่งต่อไปให้กระทรวงการคลังทราบ

เจตนารมณ์ มาตรา ๗๐

เพื่อรับรองสิทธิประโยชน์ของข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการที่สมัครใจเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสำนักงานให้ได้รับบำเหน็จ บำนาญ ด้วยเหตุทดแทนการออกจากราชการเพราะการยุบเลิกตำแหน่ง แล้วแต่กรณี หากไม่ประสงค์จะขอรับบำเหน็จ บำนาญ แต่ประสงค์จะให้นับเวลาราชการหรือเวลาทำงานในขณะที่เป็นข้าราชการหรือเป็นลูกจ้างต่อเนื่องกับเวลาทำงานของสำนักงานเพื่อคำนวณสิทธิประโยชน์ตามข้อบังคับของสำนักงานก็ให้ทำได้

นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(วาระ พ.ศ. ๒๕๔๖ - พ.ศ. ๒๕๕๑)

ประวัติการศึกษาและสาขาที่ศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๐
แพทยศาสตร์บัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๒๗
Master of Public Health
สถาบัน Tropical Medicine, Antwerp ประเทศเบลเยี่ยม

พ.ศ. ๒๕๒๘
อนุมัติบัตรแพทยสภา สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แพทยสภา

พ.ศ. ๒๕๒๘
ประกาศนียบัตร เรื่อง เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข สถาบัน London School of Hygiene and Tropical Medicine ประเทศสหราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๕๓๒
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

พ.ศ. ๒๕๔๓
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง "การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย" สถาบันพระปกเกล้า

รางวัลและเกียรติยศดีเด่น

- แพทย์ดีเด่นในชนบท คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๒๘
- Fellow of Royal College of Physician (F.R.C.P.) ราชวิทยาลัยแพทย์แห่งกรุง Edinburgh ประเทศสหราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๙
- องค์ปาฐกใน ปาฐกถามูลนิธิโทมลคีมทอง ประจำปี ๒๕๓๐
- รางวัลแพทย์ผู้ทำประโยชน์ต่อสังคม "ทุนสมเด็จพระวันรัต" ประจำปี ๒๕๔๔ จากแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย

ประวัติราชการ

พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๖	แพทย์ และรักษาการผู้อำนวยการโรงพยาบาลคราษีไศล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๒๙	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบัวใหญ่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๓๕	ผู้อำนวยการกองแผนงานสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงสาธารณสุข ด้านนโยบายและแผน (นักบริหาร ๙) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๘	ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๘-๒๕๔๔	ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔	ที่ปรึกษา (ระดับ ๑๐) ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

“พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญมากถือเป็นประวัติศาสตร์ของชาติ
ที่มีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิสำหรับชนชาวไทยทุกคนที่ได้สิทธิ
รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน”

“หนังสือเจตนารมณ์เรียงมาตราพระราชบัญญัติ
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
มุ่งมั่นให้เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาให้ประชาชนทั่วไป
ได้ทราบถึงที่มาหรือเบื้องหลังของบัญญัติในกฎหมาย
เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเจตนารมณ์
ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์
มิถุนายน ๒๕๔๖

30 บาท รักษาทุกที่

สปสช. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สายด่วน สปสช. 1330
www.nhso.go.th